

Pedagogická praxe v zařízení pro volný čas

Kreditové ohodnocení: 2 (60 hodin práce studenta)

Rozsah: 2 hodiny týdně

Pedagogická praxe v dětském oddělení Městské knihovny v Praze

Bylo by dobré, aby student měl ve svém rozvrhu volno alespoň jedno dopoledne (jeho část) týdně, protože v tu dobu se koná většina akcí pro školy, popř. alespoň jednou za 14 dnů. Určitě bude užitečné, když v knihovně stráví i některé odpoledne či večer, kdy probíhají další typy aktivit pro děti a mládež.

Na začátku praxe (první týden semestru) proběhne **informativní schůzka**, na níž se studenti dozvědí vše potřebné ohledně průběhu praxe, jejich cílů a výstupů. Zároveň se seznámí s fungováním Městské knihovny a s provozem Ústřední městské knihovny. Student začne docházet do dětského oddělení příslušné pobočky. Vždy 2 studenti budou působit a spolupracovat v rámci 1 pobočky. Studenti si mohou vybrat z následujících 4 pracovišť: Ústřední městská knihovna, pobočka ve Školské, pobočka na Smíchově a pobočka na Opatově.

Student nejprve **absolvuje několik náslechů** – nejlépe na několika pobočkách (jejich počet záleží na vzájemné dohodě mezi jím a knihovníkem). **Postupně se** ve svém „domovském“ dětském oddělení **zapojuje** do plánování, realizace a reflektování průběhu besedy či jiné formy spolupráce se školou. Míra a rychlost zapojování studenta závisí na jeho předchozích zkušenostech a na dohodě s knihovníky. Mělo by docházet k postupnému předávání zodpovědnosti.

Díličí aktivity, do kterých se student v průběhu praxe může zapojit:

- a) **Náslechy na besedách** (nejlépe na besedách žáků 1.,2. i 3. stupně, převládat by měly besedy se staršími žáky), pokud daná pobočka např. nespolupracuje s žádnou střední školou, bylo by dobré se domluvit s pracovníci Ústřední knihovny, která nabízí besedy a akce pro všechny věkové kategorie.
U náslechů besed by bylo dobré, kdyby student měl možnost se s průběhem besedy seznámit ještě před účastí na ní, po besedě by určitě měl proběhnout reflektivní rozhovor studenta s knihovníkem.
Pokud má student možnost vidět tutéž besedu s různými třídami, nabízí se srovnání reakcí různých tříd ke stejnému tématu (stejná příprava – podle reakcí různý výsledek).
- b) **Náslechy na dílnách čtení/ve čtenářském klubu + poučení se** o fungování čtenářského klubu a dílny čtení v odborné literatuře a pomocí konkrétních videonahrávek (více viz informační zdroje níže).
- c) **Rozhovor se skupinkou dospívajících o jejich četbě** (o žánrech i konkrétních titulech, povinné či doporučené školní četbě apod.), porovnání zjištěných poznatků s nejčastěji půjčovanými knihami Městské knihovny. Je možné realizovat při účasti na běžném provozu půjčování knih dětem.
- d) **Seznámení s knihovnickými seznamy doporučené literatury** pro různé věkové skupiny, jejich srovnání s klasickou povinnou četbou.
- e) **Účast na lektorském doporučování knih pro žáky 2. a 3. stupně**, rozšíření obzorů o současné literatuře pro dospívající.

- f) **Doučování žáků** (pokud pobočka tuto možnost nabízí).
- g) **Seznámení se s postupem plánování besedy knihovníkem**, s metodami a pomůckami, které se mu osvědčily.
- h) Příprava průvodního listu pro hru Lovci perel.**
- i) **Účast na deskových hrách**, popř. dalších zajímavých aktivitách, které knihovna nabízí dětem a dospívajícím (např. Noc s Andersenem apod.)
- j) **Páteční čtení** (pobočka Smíchov) – vymýšlení fiktivního světa, tvorba postavy

Vyvrcholením praxe je závěrečný **samostatný či tandemový výstup studenta**. Nabízejí se různé formy: např. beseda, dílna čtení, čtenářský klub apod. A různá témata: např. Klasikové/povinná četba jinak, young adult apod. Závěrečný výstup (např. téma besedy) by si student mohl vybrat podle své specializace (druhého oboru) a zájmů. Případně by mohl zkoušet inovovat stávající besedu, která je v nabídce dané pobočky.

Tematická beseda by měla proběhnout s využitím aktivizačních metod a vybraných prvků informačního vzdělávání – student se může podílet na přípravě lekce, připravit doplňující otázky pro závěrečnou reflexi, provést s dětmi úvodní brainstorming. Může vést skupinovou práci zaměřenou na prohloubení svých organizačních a vyjadřovacích schopností apod.

V posledním týdnu semestru se studenti (spolu s knihovnicí) sejdou v Ústřední městské knihovně k **reflektivnímu rozhovoru nad svými portfolii**.

60 hodin práce navrhuji v semestru rozdělit takto:

- **10 x 2 hodiny** – přímá účast na práci v dětském oddělení
- **10 x 2 hodiny** – reflexe a plánování s knihovníkem
- **2 x 2 hodiny** – účast na úvodním a závěrečném setkání
- **12 hodin** – příprava a zpracování podkladů do portfolia

Hlavní cíl praxe:

Student se podílí na plánování besedy či jiné aktivity pro školy, aktivně se zapojuje do jejich realizací, společně s knihovnicí reflektuje jejich průběh.

Dílčí cíle praxe:

Student prozkoumá různé možnosti spolupráce mezi školou a knihovnou a promýšlí, které by sám v budoucnu ve své praxi využil.

Student z různých zdrojů (od knihovníků, učitelů, dospívajících samotných) zjišťuje, které žánry a konkrétní tituly dospívající čtou a která zajímavá díla v současnosti vycházejí. Některá v rámci přípravy na besedu přečte.

Požadavky k zápočtu:

- a) Portfolio obsahující přípravy na tematickou besedu či na dílčí aktivity, výstupy žáků (vzniknou-li nějaké) a jejich reflexi, alespoň 2 podrobnější záznamy z besed či jiných akcí, které studenta zaujaly, dále zajímavé texty, tipy na knihy apod.
- b) V moodlu splněné a včas odevzdané úkoly: a) zmapování počátečního stavu, b) závěrečná reflexe.

Přístup do moodlu: <https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=8290>

- c) Pravidelná účast na praxi (včetně úvodního a závěrečného setkání) – doložená docházkovým listem.

Informační zdroje:

O Ústřední městské knihovně a jejím dětském oddělení se více dočtete zde: <https://www.mlp.cz/cz/kontakty/pobocky/ustredni-knihovna-oddeleni-pro-deti-a-mladez/?knihovna=>

O pobočce na Opatově: <https://www.mlp.cz/cz/kontakty/pobocky/opatov/>

O pobočce na Smíchově: <https://www.mlp.cz/cz/kontakty/pobocky/smichov/>

O pobočce ve Školské: <https://www.mlp.cz/cz/kontakty/pobocky/skolska/?knihovna=>

O fungování čtenářských klubů se více dočtete zde: <https://new.ctenarskekluby.cz/>

Na videonahrávky z dílen čtení se můžete podívat zde (doporučuji začít videem Principy dílny a pak se podívat na dílnu z ročníku, který Vás zajímá): https://www.youtube.com/playlist?list=PLbb8j-uXWuKqSSXjNI7NDRDv_Ncs05u1K

O dílnách čtení se dočtete zde: KOŠŤÁLOVÁ, H., ŠAFRÁNKOVÁ, K., HAUSENBLAS, O., ŠLAPAL, M. *Čtenářská gramotnost jako vzdělávací cíl pro každého žáka*. Praha: ČŠI, 2010. [online] [cit. 2009-18-09]. Dostupné z www: <<http://www.csicr.cz/cz/85256-ctenarska-gramotnost-jako-vzdelavaci-cil-pro-kazdeho-zaka>> - s. 28–41.